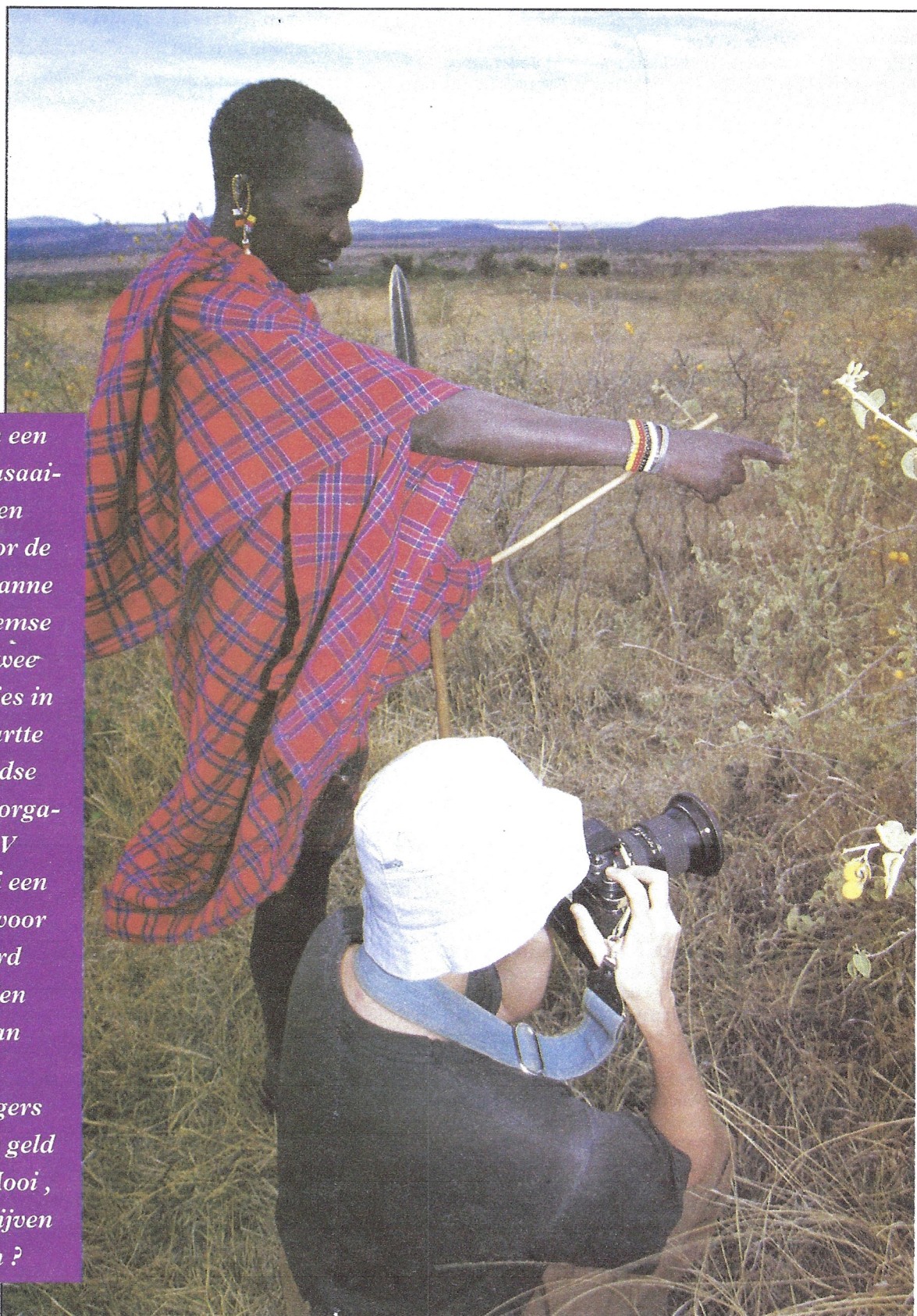

Vakantie bij 'echte' Masaai 'Als w

Kamperen in een authentiek Masaai-dorp en uren wandelen door de eindeloze savanne met een inheemse krijger. In twee Masaai-dorpjes in Tanzania startte de Nederlandse ontwikkelingsorganisatie SNV afgelopen juli een proefproject voor verantwoord toerisme. Een bezoekje van westerse vakantiegangers levert immers geld en werk op. Mooi, maar waar blijven de toeristen?

foto Roel Burg

dansen, gebeurt dat spontaan'

Masaai-krijger Saidimu pakt zijn speer en wrijft gif van de 'ormo-lidjo'-boom op de punt. Hij gooit het wapen ver weg en haalt het weer op. 'Kijk. Zo beschermen wij ons tegen leeuwen en vijanden. Maar gelukkig komt het amper voor dat we ons hoeven te verdedigen.' Hij lacht. 'De toeristen hoeven echt niet bang te zijn als we een leeuw tegenkomen. Die dieren zijn doodsbenaamd voor ons.' De in bordeauxrode cape en rok gehulde knaap stopt de speer m'n hand. 'Hier, probeer maar.' De speer kwakt met een flauwe boog voor me op de grond. 'Ach,' troost de krijger schouderophalend, 'het richtingsgevoel is er in ieder geval wel.'

De les is voorbij en Saidimu gaat ons voor op een kronkelig pad door de savanne. In de verte staat een kudde zebra's tot haar middel in het gras. De schreeuw van een wild dier vult de vlakke. Een leeuw of een luipaard misschien? Aan de horizon blinken goudgele bergen in de zon. De andere kant van de grens, Kenya.

'Toeristen vinden deze wandelingen prachtig,' vertelt Saidimu, voor wie het geven van rondleidingen à vijf dollar tegenwoordig een bron van inkomsten is sinds SNV hier juli vorig jaar een toeristisch proefproject gestart is. De Masaai kwamen indertijd zelf met het verzoek aan de ontwikkelingsorganisatie om toename te ontwikkelen. Samen met de Masaai zocht SNV naar een vorm die de negatieve gevolgen voor cultuur, milieu en economie moet indammen en die de bevolking inkomen en ontwikkeling brengt. Dit leidde tot een complex van maatregelen dat verder gaat dan het arrangement 'wandelen en kamperen bij de Masaai'. Zo zijn er bewust geen volledige banen gecreëerd voor de Masaai omdat ze anders hun oorspronkelijke bestaansvorm, de veeteelt, verwaarlozen. Achter het project gaat bovendien een organisatie schuil die loopt van de plaatselijke jongerengroep tot een op te richten 'centrum voor verantwoord toerisme' in de Tanzaniaanse stad Arusha.

De echte cultuur

'De toeristen kunnen zich amper voorstellen hoe wij hier leven.' In zijn hand draagt Saidimu zijn speer en een stok, om zijn pols een glimmend horloge. 'De meeste Oost-Afrikaanse zigers ko-

men niet verder dan een safari door de wildparken, waar ze rap hun jeep uitspringen zodra ze een Masaai zien.' Dat klopt. Overal langs de wegen naar de bekende safariparken zie je ze staan. Traditioneel uitgedoste en met sieraden behangen Masaai, die nederig wachten op een toerist die voor een paar shilling een kiekje wil maken. 'Hier steken de toeristen pas echt iets op van onze cultuur. Onze bezoekers tonen zich enorm geïnteresseerd in ons.' Volgens Saidimu klikt het prima tussen de Masaai en de bezoekers. 'Het contact met de westerlingen lijkt onze cultuur zelfs te versterken. Al die belangstelling houdt ons trots.'

Koeiestront

Na een fikse wandeling komen we uiteindelijk aan bij een 'boma'. De hutten – gemaakt van koeiestront – zijn gebouwd in een cirkel. Middenin is een soort arena waar de koeien 's nachts verblijven. Op de grond voor een woning zitten enkele vrouwen. Ze maken van een kalabas een melkfles. De geur van eten vermengt zich met de geur van vee. Besmeurde kinderen spelen tikkertje en rennen rondjes door de boma. Hier woont de familie van Esophio Parmwat, een van de jonge mannen die in de organisatie van het toeristisch project zit.

Esophio zelf staat buiten de boma bij een groepje mannen dat op de koeien let. 'Koeien zijn ons belangrijkste bezit. Het vee staat voor ons boven de mens,' vertelt hij, terwijl hij met zijn stok gedachteloos een uit de aandacht ontsnapt beest naar de kudde drijft. Hij is wat ze zelf noemen een 'city Masaai' – gestudeerd, spijkerbroek. Esophio: 'De Masaai hebben het zwaar. We zijn van huis uit een herdersvolk, maar het is steeds moeilijker om op deze manier in het levensonderhoud te voorzien. Veel land is nu beschermd gebied of verkocht. Het beetje dat over is, is kaalgevreten door het vee en daardoor extra gevoelig voor droogte.' Vooral jonge mannen trekken weg om elders de kost te verdienen, vaak naar de steden of naar Masaai Mara, een nationaal park vlak over de grens in Kenya, waar het toerisme bloeit. 'Maar ze hebben amper opleiding, en het werk dat ze verrichten als bijvoorbeeld waterdrager betaalt beroerd.'

Onder meer om de uittocht van de jongeren van Ololosokwan en Soit Sam-

bu een halt toe te roepen, benaderde SNV deze 'doelgroep' voor een proefproject voor verantwoord toerisme. Esophio: 'Wij jongeren waren van meet af aan enthousiast over het idee, al kostte het ons en SNV moeite om de overige dorpingen over de streep te trekken. Die waren bang dat westerlingen hier met geld zouden komen pronken. Ze vreesden voor toenemende criminaliteit of dat een paar handige jongens het verdiende geld in eigen zak zou steken. Met name het dorpshoofd was fel tegen. Hij meende dat wij de Masaai aan de toeristen wilden verkopen.'

Een oude man zegt nu vrede te hebben met deze vorm van toerisme. 'Ik ben bang dat de jongeren anders wegtrekken en onze cultuur dan snel uitsterft. Nu wordt onze leefwijze met het geld uit het toerisme wellicht kunstmatig in stand gehouden.' Het aantal bezoekers mag niet sterk toenemen, waarschuwt hij. 'Dan wordt onze cultuur platgewaaid. Daarnaast zullen onze jonge mannen geen tijd meer kunnen besteden aan veehouderij.'

Honderdvijftig Masaai werken inmiddels in het project, al wordt volgens Esophio de hele bevolking betrokken bij beslissingen: de doelstelling 'participatie' van SNV.

'Het geld dat in de reissector wordt verdiend, verdwijnt meestal in de zak van de overheid,' weet Esophio. 'Wij gebruiken de inkomsten voor de ontwikkeling van het dorp.' Aha. De doelstelling *empowerment* van SNV.

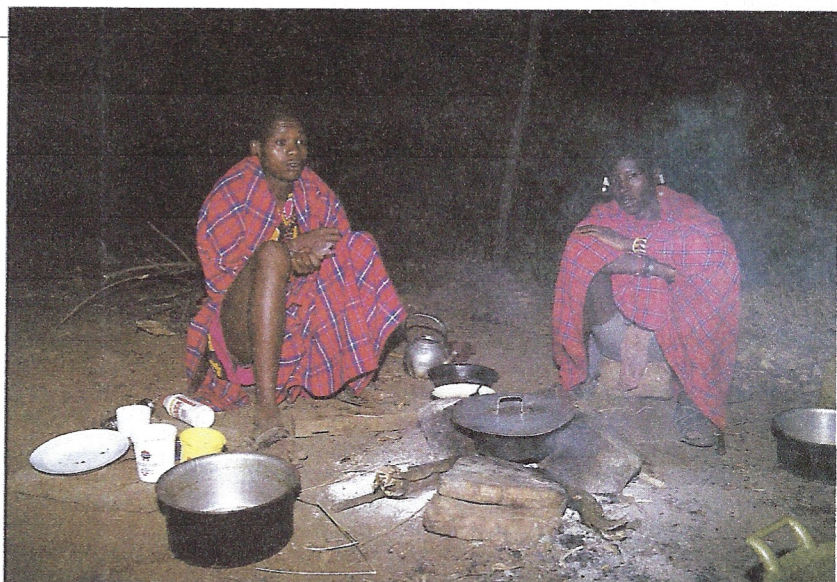
Kwetsbaar

Hoe gaat dat in z'n werk? 'Van de verdiensten gaat 80 procent als inkomen naar de gidsen, nachtwachters en dragers. De overige 20 procent wordt op de bank gezet. Van de vrijgekomen rente koopt het dorp reinigingsmiddel en medicijnen voor de koeien. Soms wordt schoolgeld en vervoer voor een kind betaald. En als er in de toekomst meer geld binnenkomt, mogen ook de vrouwen op cursus.' De vrouwen vormen naast jongeren een doelgroep van het project, al houdt dat nu nog slechts in dat ze zo af en toe wat souvenirs verkopen. 'Er is een organisatiestructuur ontwikkeld die moet vermijden dat het toerisme hier straks als een pudding in elkaar zakt,' zegt Esophio.

Die structuur is nu nog kwetsbaar, ▶

blijkt ook uit het rapport van Stichting Retour, die het onderzoek en de uitvoering van het project voor SNV verricht. Onder meer omdat het toerisme zorgt voor andere belangen en machtsverhoudingen. SNV moet voorlopig de vinger aan de pols houden, later kan het centrum voor verantwoord toerisme in Arusha die taak overnemen. Anders zit de kans erin dat een paar personen over een tijd het project naar zich toe halen. Daar is Esophio niet bang voor. 'De betrokkenheid tussen de bewoners wordt alleen maar sterker'.

De toeristische ontwikkeling van de twee dorpjes mag niet ten koste gaan van de cultuur van de Masaai, vertelt Esophio. Zijn verzekering dat ze niet dwangmatig een dans opvoeren voor de toeristen ('Als we dansen, gebeurt dat spontaan') moet die doelstelling onderschrijven. Bovendien, zegt hij, 'maken we afspraken met onze bezoekers dat ze niet zomaar de boma's mogen binnenlopen

'We hopen dat er in de toekomst meer bezoekers komen'

foto Roel Bt

of daar fotograferen.' Ook het milieu mag niet de dupe worden van het project: het SNV-criteria 'duurzaam'. 'Zo gebruiken we zoveel mogelijk kerosine in

plaats van hout om het milieu te sparen.'

We rijden met een *four wheel drive* vol Masaai naar een (van de twee) kampeerterrain(en). Het andere terrein is niet in

Ontwikkelingsorganisaties gaan in toerisme

Toerisme had te maken met commercie en luxe, verpestte het milieu en vertrapte de cultuur. Hoe konden de cola-schenkende Cubanen en de koffers-jouwende Vietnamees blij zijn met hun baantje en het schamele inkomen? Schoorvoetend erkennen ontwikkelingsorganisaties nu het belang van toerisme.

Verantwoord toerisme, wel te verstaan.

Ontwikkelingsorganisaties kunnen alleen maar 'smalend lachen' om toerisme, stelde het blad *Vice Versa* van de SNV nog maar drie jaar geleden in een omslagverhaal. Vooral de zakenwereld en de plaatselijke elite zouden ervan profiteren, niet de gewone arme sloeber. Intussen is er veel veranderd. Novib ontvangt af en toe aanvragen van partners uit Derde-Wereldlanden, die inkomsten willen halen uit het oprukkende toerisme. Soms gaat het om dagtochten naar ontwikkelingsprojecten, een idee dat de Nederlandse reisorganisatie Multatuli reeds uitvoert. Maar de partners bieden ook aan om een rol van touroperator aan te nemen bij reizen die verantwoord zijn opgezet. Daarom loopt nu een onderzoek naar mogelijkheden voor 'duurzaam' toerisme in Indonesië, waarvan dit voorjaar de resultaten bekend zullen zijn.

'Theoretisch past toerisme uitstekend in de formule van ontwikkelingsorganisaties. Met lage investeringen kan je werkgelegenheid en inkomen creëren,' vindt Ton van Egmond, auteur van een boek over toerisme en Derde Wereld. De condities moeten wel gunstig zijn, waarschuwt Van Egmond. 'Zo moet een project van een niet-gouvernementele organisatie (NGO) in een bepaald land ook gedragen worden door de overheid. Als de subsidiepotjes alleen naar bedrijven gaan en niet naar NGO's, worden zij uit de markt geconcurrereerd.'

Waarom kan het nu opeens wel? De Wereld Toerisme Organisatie spreekt van 'de grootste exportindustrie ter wereld in het jaar 2000'. Steeds meer Derde-Wereldlanden zien in het lokken van vakantievierende buitenlanders een mogelijkheid om hun economie enigszins op

te krikken en te verbreden. Niet alleen de overheden. Ook NGO's zijn uit op alternatieve inkomstenbronnen voor de opdrogende geldstroom uit het Noorden. Bovendien komen zij steeds vaker in aanraking met de keerzijde van het massatoerisme.

SNV, Novib en Vastenactie kunnen niet langer om deze realiteit heen. Ze weten echter nog niet zo goed om te gaan met de expliciete vraag van hun partners. Zeker, onder het mom van 'inkomensgenererende projecten' of 'plattelandsonwikkeling' kan veel. Maar om het nu meteen toerisme te noemen lijkt vloeken in de kerk. Ook door het ontwikkelingswereldje waait echter een wind van liberalisering. Inkomen en werkgelegenheid krijgen steeds nadrukkelijker een plaats naast waterputten, gezondheidszorg, versterking van sociale structuren en vrouwenparticipatie. Bovendien schieten de eco-reizen als paddestoelen uit de grond en klinken vanuit de reisector zelf steeds vaker geluiden over verantwoord toerisme. De kreet duurzaam brengt alle lijntjes bij elkaar, en eeft klaarlijk ook het pad voor ontwikkelingsorganisaties.

Vage definities

Maar wat is dan verantwoord of duurzaam toerisme? Definities blijven vaag, ze spreken hooguit over een vorm die een positieve bijdrage levert aan de lokale

gebruik, vertelt Esophio, omdat de weg te slecht is voor trucks. Tussen de koele bosjes ligt een groep houten huisjes. 'Eetkamer, douche, toilet, keuken, souvenirwinkel,' wijst Esophio, al kan ik me daar moeilijk iets bij voorstellen, want de op-trekjes zijn leeg. 'Hier op het terrein staan normaal de tentjes.' Prijs voor een overnachting: zeven dollar per dag. Maar waar zijn de toeristen?

'De vorige passanten waren hier een week geleden, een ploeg Britten, kijk maar, de bult as van het kampvuur ligt er nog,' zegt Esophio. 'Toen hebben we samen met hen gedanst en gezongen.' Een Masaai-jongen probeert met een steen en een stok het vuur aan te maken, alsof hij daarmee ook de gezelligheid van vorige week weer aanwakkert. Zijn gezicht is net zo egaal en glanzend zwart als de jbenhouten Makondebeeldjes die door heel Tanzania in souvenirsstandjes te koop zijn. De jongens zijn populair onder blanke vrouwen. Agnes Sommer schetste in het boek *Houden van Afrika-*

nen (1991) een beeld van de Masaai als mannelijk lustobject.

'Er zijn Nederlanders geweest, Amerikanen, Duitsers, Fransen,' vervolgt Esophio. 'Maar volle bak is het nog zeker niet.' Daarom zit broer Kundai nu in Arusha, vlak bij de Kilimanjaro. Om touroperators te verzoeken naar de dorpen te komen.

Slecht bereikbaar

Wat verdienen de Masaai als een groep de dorpen aandoet, meestal voor twee overnachtingen? Neem Afriesj Expedities, de enige Nederlandse touroperator die het arrangement in haar reisgids heeft opgenomen. Voor haar grootste groep, achttien klanten, betaalde Afriesj 540 dollar. Dertig dollar per toerist, weten we na een staartdeling. Een bedrag waar honderdvijftig mensen een salaris uithalen. 'We hopen dat er in de toekomst meer bezoekers komen en we dus meer winst maken.'

De wens is de vader van de gedachte,

want de grote aantallen bezoekers blijven weg vanwege de slechte ligging en de moeilijke bereikbaarheid. Daarvoor had ook SNV-directeur van Tanzania Teun Bastemeijer in Dar es Salaam al gewaarschuwd. Ook onze poging om erheen te gaan was ontmoedigd. 'Vier dagen heen en terug door de blubber, een weg met gaten en kuilen en je moet het maar net kunnen vinden. Op z'n minst heb je een *four wheel drive* nodig en iemand die de weg wijst.'

Bastemeijer toont zich geen groot voorstander van het huidige SNV-project. 'Tenzij we het toerisme in die hele regio ontwikkelen, maar dat kost kapitaal.' Een extra probleem is dat de dorpen in de streek liggen waar enkele rijke Arabieren met automatische wapens op wild mogen jagen. Ze hebben dit geregeld in een onderonsje met de president, waarbij ze ook hebben bedongen dat er geen toerisme mag worden ontwikkeld. Het Masaai-project van SNV heeft daar ontheffing voor gekregen. ▶

economie en de negatieve sociale, culturele en ecologische neveneffecten uitsluit. Hoe ziet dat er uit in de praktijk?

Op universiteiten en HBO's staan de schappen vol met scripties daarover die veelal niet verder komen dan het opstellen van criteria. Losse flodders, aldus Frans de Man van Stichting Retour, die nagenoeg in zijn eentje al jaren een kruistocht voert en het idee heeft geopperd voor een keurmerk voor reizen naar de Derde Wereld. 'Er moeten onderhand duidelijk geformuleerde voorstellen komen voor verantwoord toerisme. Anders in we over vijf jaar nog aan het praten.'

De Man werkte in opdracht van SNV aan een *pilot-project* in twee Masaai-dorpen in Tanzania. Met krachtige SNV-voorwaarden als 'empowerment', 'participatie', 'duurzaamheid' en 'income generating' voerde hij 'pittige discussies' met de bewoners over de route naar de toekomst. In nauw overleg is een eenvoudig kampeerterrein aangelegd en kunnen toeristen wandelroutes volgen met de krijgers als gids. Typische 'SNV-doelgroepen' als vrouwen, maar ook jongeren die anders naar de stad trekken vanwege gebrek aan werk, hebben een sleutelrol gekregen bij de organisatie en

dienstverlening.

Kansen voor ontwikkelingsorganisaties om in Tanzania aan toerisme te doen liggen er genoeg, meent Marcel Leijzer, die onderzoek deed voor het Tanzaniaanse ministerie van Toerisme en Natuurbeheer en nauw betrokken was bij het vooronderzoek van het SNV-project. 'Ter plekke voorlichting geven aan de gastbevolking en de toerist bevordert het contact en helpt om uitwassen als diefstal, prostitutie en alcoholisme te voorkomen. Daarbij kunnen ontwikkelingsorganisaties een voorlichtende en sturende rol spelen, bijvoorbeeld door in de gaten te houden of de inkomsten niet in de bierpulp van de man verdwijnen, terwijl zijn vrouw op de tafel met dansen het geld verdient.'

'Stoere bewoners'

Ook Vastenactie maakt zich sterk voor de Masaai, maar dan aan de Kenyaanse zijde. De overheid dreigt hun grondgebied af te nemen voor safariparken. De Masaai zelf pleiten voor kleinschalige alternatieven zoals safari's te voet onder begeleiding en een bezoek aan informatiecentra, waar de toerist kennis kan maken met de problemen van het 'echte' Masaai-leven. De werkelijkheid waarin dit volk probeert te overleven is namelijk totaal anders dan het 'exotische' beeld dat de toeristenindustrie geeft van deze 'stoere, kleurrijke bewoners', om maar met termen uit een wilde reisgids te spreken.

Landen- en solidariteitsgroepen heb- ▶

foto Friedel/ABC

Bezoekers mogen niet zomaar de boma's binnenlopen en daar fotograferen

SNV-Nederland ziet in die geïsoleerde ligging geen probleem. Voorlichter Peter Knoope: 'We hebben juist voor die lokatie gekozen omdat het aantal bezoekers beperkt moet blijven. Het gaat toch om verantwoord toerisme!'

Esophio hoopt dat de magere start de ontwikkelingsorganisatie er niet van weerhoudt de dorpjes nog een tijd financieel te steunen, want er ligt nog een verlanglijst. 'Het Engels van een aantal dorpen is aan de gebrekkige kant, zodat talencursussen geen overbodige luxe zijn. Verder verandert het kampeertrein na een bui in één grote modderpoel, het zou opgeknapt moeten worden.' Ook eigen tenten en tafels staan op de lijst, om andere reizigers te trekken. Nu komen er alleen maar grote vrachtwagens met toeristen die hun eigen spullen meeslepen. Door de uitbreiding van de faciliteiten moeten de bezoekers in de toekomst wat

langer gaan blijven. Nu zijn ze meestal na twee dagen vertrokken, wat natuurlijk ook de inkomsten beperkt.

Potentieel

'Steun het project in Soit Sambu en Ololosikwan tot het centrum voor verantwoord toerisme in Arusha die taak kan overnemen,' luidt dan ook de aanbeveling van Retour nu het project een half jaar loopt. SNV-directeur in Tanzania Bastemeijer mag dan sceptisch zijn over zowel het rapport als de uitvoering in de dorpen, volgens voorlichter Knoope van het kantoor in Nederland is het advies van Retour reden dat SNV het project zal blijven steunen. SNV heeft nu onder haar medewerkers gepeild of er in andere landen ook potentieel is voor toeristische activiteiten. Als mogelijkheden kwamen Albanië, Nepal en Ethiopië naar voren.

Een markt in Nederland is er zeker, zegt Knoope overtuigd. 'Er bellen regelmatig geïnteresseerden. Ze vragen ons bij wijze van spreken wanneer de volgende bus vertrekt. Maar we zijn natuurlijk geen reisbureau. Dat laten we aan anderen over.'

Volgens reisleidster Anneke Fontijne van Afriesj Expedities zijn haar klanten 'razend enthousiast' over het project, dat zij inmiddels drie keer heeft bezocht. Ze noemt het zelfs een hoogtepunt in de reis. Een van die klanten, Jan Muskens: 'Ik was enorm onder de indruk. Ik ben veel te weten gekomen over de Masaai. De geneesmiddelen die ze gebruiken, de verhoudingen tussen mannen en vrouwen, hun hele leefwijze. Dieren in de wildparken bekijken was een mooi onderdeel van onze tocht, maar het is veel interessanter als je mensen ontmoet en ziet hoe ze leven.'

ben zich in het verleden vaak sterk verzet tegen de reisindustrie. Opmerkelijk is dan ook dat de Landelijke India Werkgroep (LIW) in het voorjaar een studiedag organiseert rond duurzaam toeris-

me. Al heeft de club geen plannen om zelf activiteiten op dit gebied te ondernemen. LIW-medewerker Gerard Oonk: 'Het recreatief reisverkeer in India begint een belangrijke invloed op het land te krijgen. Als solidariteitsgroep willen wij deze gang van zaken kritisch volgen.'

Op de lijst van genodigden staan onder andere ontwikkelings- en milieu-organisaties. Samen zullen zij een actieplan opstellen. Oonk, over duurzaam toerisme: 'Het is altijd goed om positieve alternatieven bij de kop te pakken. Toch vraag ik me af of je deze nieuwe vorm moet stimuleren. Deze kan het massatoerisme aanwakken. Je moet altijd een balans vinden in het aantal bezoekers. Komen er te weinig, dan verdient de lokale bevolking er geen cent aan. Komen er te veel, dan wordt een project overhoop gelopen door de toeristen.'

Iets dergelijk gebeurde in de Basse Casamance-streek in Senegal, waar al jaren geleden een 'alternatief project' startte dat bezoekers moest integreren in de dorpen. Het project kon de verwende, westerse vakantieganger niet voldoende bieden. Wel kreeg het zoveel bekendheid dat toeristen uit een nabij gelegen Club Med. massaal met bussen naar de dorpjes trokken. Een Senegalees Volendam, dat bleef over van het edele project.

Oonk: 'Ik denk dat massatoerisme niet per definitie slecht hoeft te zijn.' Hij wijst op een aantal regels die Stichting Retour opstelde. Beheersing van de kringloop van energie, aandacht voor de kwaliteit van de arbeidsplaatsen en het belang van een 'intercultureel leerproces' zijn principes die aan de orde komen. 'Belangrijk is om aan de hand van der-

gelijke criteria telkens lokaal te evalueren of een project goed loopt, en het vervolgens bij te sturen. Een soort toerisme-effectrapportage.'

Te calvinistisch

Bukman was de eerste minister op Ontwikkelingssamenwerking die toerisme een serieuze plaats wilde geven in het beleid. Op voorwaarde dat overheden van landen in het Zuiden dat zouden willen. Zijn opvolger Pronk liet die woorden voor wat ze waren, en heeft zelfs weleens gezegd dat hij te calvinistisch is om van toerisme te houden. Via het ontwikkelingsverdrag met Bhutan, Benin en Costa Rica is er nu toch sprake van enige interesse. De stichting Eco-operation, die het verdrag uitvoert, wil een themagroep toerisme instellen. Volgend jaar zal er bovendien in Costa Rica een seminar over duurzaam toerisme plaatsvinden voor onderzoekers, beleidsmakers en natuurbeheerders uit Costa Rica en Nederland.

Buitenlandse hulporganisaties hebben zich al eerder ingelaten met toerisme. In Ghana bijvoorbeeld financieren de Wereldbank, UNDP en de Amerikaanse ontwikkelingsorganisatie USAid het toerisme met tientallen miljoenen dollars. Hotels worden hiervan gebouwd en wegen aangelegd. Ook de Europese Unie besteedt geld aan deze sector via het Lomé-akkoord, de overeenkomst met een zeventigtal Derde-Wereldlanden. En Ontwikkelingssamenwerking in België financiert sinds 1990 een cursus *Tourism Marketing Planning* voor vijftig deelnemers uit de Derde Wereld. Ze leren onder meer het toerisme in hun land in goede banen te leiden.

advertentie

Belééf INDONESIË en THAILAND

Multatuli Travel brengt u naar de desa's, sawa's, subaks, markten en tempels.

Verantwoorde reizen

met respect voor bevolking, cultuur en milieu. I.s.m. lokale ontwikkelingsorganisaties.

MULTATULI TRAVEL RESPONSIBLE TOURISM

LID SGR
BEL 020-6277707